

„ZOGICA MAROGICA“

v Mestnem lutkovnem gledališču

Kar na začetku je treba povedati: »Zogica Marogica« je bila premalo zapazen dogodek v našem kulturnem življenju. Medtem ko sta prejšnji uprizoritvi Mestnega lutkovnega gledališča v Ljubljani — »Udarna brigada« in »Martin Krpan« — imeli še precej znakov povprečnih amaterskih lutkovnih predstav, se gledališče z »Zogico Marogico« lahko postavi ob bok tudi marsikateremu inozemskemu lutkovnemu gledališču, in to ni malo, če upoštevamo, da imamo opraviti z mladim gledališčem.

Pogoj za ta umetniški vzpon Mestnega lutkovnega gledališča je bila njegova tehnična izpopolnitev. Novi oder z dvema mostickoma za vodice lutk, tekoči trak, ki omogoča spremembo prizorišča pri odprti zavesi, izpopolnjen ročajev za vodenje lutk in izboljšana anatomija lutk so tvorile tehnično osnovo, ki je šele omogočila uspešno uprizoritev »Zogice Marogice« dr. Jana Malika.

Ta lutkovna igra za najmlajše, ki je imela svojo krstno predstavo v Pragi leta 1936, je ena izmed redkih lutkovnih iger, ki tvorijo repertoar svetovnih lutkovnih gledališč. Prevedena je v angleščino, nemščino, flamsčino, romunščino, slovenski premieri po osta sledili kmalu makedonska in srbska. Zgodba o zogici, ki jo odnese podivjan papirnat zmaj v svoje gnezdo na visokem telegrafskem drogju onstran gora, kjer jo ima ujeta, dokler jo po dolgem iskanju ne rešita s pomočjo malih gledalcev dedek in babica, ni samo odrsko učinkovit tekst, marveč tudi literarna umetnina. Takih pa je med lutkovnimi igrami žal malo. Stiline prvine ljudske pravljice z njeno premočrtno in jasno gradnjo, ritmičnim ponavljanjem določenihi stavkov in rekel, prehajanjem proze v verz itd., se v igri neprisiljeno družijo z motivi iz vsakdanjega življenja (papirnat zmaj, žoga, stražnik, bencinska črpalka, strašilo za vrabce itd.), tako da zaživi pred nami čisto svojstven, včasih že kar andersenovski pravljicem svet.

Vprasanje, kako prikazati ta svet na odru, je rešil režiser Jože Pengov na edini temu delu odgovarjajoči način: tu je Pengova stilizacija. Pengov je namreč stilsko-sodobna pravljica svojstvena stilizacija, je tudi uprizoritev sama stilizirana v dekoru, lutkah, govoru in igranju. Kakršnokoli realistično pojmovanje teh sestavin bi bilo v nasprotju z igro samo. Do »Zogice Marogice« v Mestnem lutkovnem gledališču so lepe uprizoritve naših marionetnih odrov na nekem tradicionalnem naturalizmu v lutkah in dekoru, ki je oviral sproščeni polet domišljije. Tu pa je stilizacija likovnih elementov predstave (lutke Ajse Pengov in dekor Lada Skrusnega) vzbujala vtis, da so pred našimi očmi oziveliki iz umetniško dovršene slikarnice. In kako so se te lutke gibale! Gledališče ima izredno spretno vodice lutk, ki znajo z minimalnimi sredstvi doseči maksimalno izrazitost v kretanjih lesenih »igralcev«. Skladnost med gibanjem in govorom je bila popolna, kljub temu, da so vodice lutk in recitatorji ločeni. Recitacija je bila dobro nastudirana, čista in muzikalna ter polna duhovitih režiserjevih domislekov. Naj omenim samo glas strašila, pri katerem je bil s posebno pripravo dosežen zvok luknjastega lonca in ptičkov glas, ki je bil spretna kombinacija človeškega glasu in piščalke. Le pri nekaterih recitatorjih je čutili, da še vedno preveč »recitirajo« in premalo »igrajo«, to je, da ni v njihovem glasu, ki sicer dobro karakterizira osnovni ton te ali one vloge, tista intenzivnost,

ki bo v polni meri zagrabila in brez upadanja priklenila gledalca z močjo svojega dramskega izraza. H koncu je treba omeniti še naravno, neizumetničeno pripovedovalko, ki povezuje posamezne slike in perfektno, tehnično vodstvo Cirila Jagodica. Letošnja premiera Mestnega lutkovnega gledališča v Ljubljani je zelo velik uspeh. Tak uspeh pa obvezuje gledališče, da bo tudi pri svojih prihodnjih uprizoritvah ostalo na višini, ki jo je doseglo z »Zogico Marogico«.

E. S.

SP 9. JUL. 1951.